



БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ — культурно-освітній заклад. Створ. 1924 етнографом, археологом С. Дроздовим як Окруж. музей старожитностей. Розташ. у колиш. Зимовому палаці графів Браницьких. Від 1925 — Білоцерків. окруж. археол.-етногр. музей. Музей мав відділи: геол., істор., військ., етногр., мист., відділ культів, бібліотеку. В 30-і рр. з фондів музею вилучено намисто дружини Т. Хмельницького — Розанди, вишитий сріблом воздух (тканина й покрив), яким покривають чашу (св. Потир) та дискос під час літургії, з підписом єрусалим. митрополита Анастасія (датов. 15 ст.), предмети з коштов. металів, скарб празьких грошей 14–15 ст., рим. динари, польс., литов. та рос. монети. Доля вилучених речей невідома. 1941 в музеї налічувалося бл. 10 тис. експонатів, у 6-ці — 2968 прим. книг. Від 2-ї пол. 1944 розгорнуто нову експозицію. 1970 у фондах зберігалось 20 тис. експонатів (серед них - твори живопису, графіки, ужитк. мистецтва, скульптури, нумізматики, археологія). 1983 відкрито нову експозицію музею, що базується на матеріалах, зібраних у р-нах Пд. Київщини (72 тис. предметів). Основу нумізмат. колекції склали рим. монети, гривні часів Київ. Русі, гроші доби козаччини. Етногр. відділ має багате зібрання рушників, вишитих сорочок, одягу, килимів, жін. прикрас, предметів домаш. вжитку, кераміч. виробів. У музеї

зберігається колекція рукописів і фотодокументів, стародруки 16–19 ст., зокрема львів. «Євангеліє» (1636), значна колекція предметів козац. доби (прапор сотні Білоцерків. полку, пояси, литаври, глиняні люльки, зброя, меблі). Художня колекція має цінні живописні полотна 17–19 ст., серед них - картина голланд. художника Г. Гонторста «Свята Цецилія, яка співає в оточенні ангелів», роботи італійця Ф. Россі «Стадо кіз», «Сплячий пастух», «Царство тварин»; мармур. скульптури А. Канови і Дж. де Россі та ін. Колекцію музею було представлено на виставці «Цигани Центр. та Сх. Європи» (Будапешт, 1998). Щорічно в музеї проводяться наук. конф. різноманітної тематики: сталін. репресії в краї — «Із забуття — в безсмертя», гайдамац. рух на Київщині — «У полум'ї народного гніву», розвиток краєзнав. руху на Правобереж. Київщині, а також конф. «Світ культури нац. меншин у контексті відродження Укр. держави», «Християн. буття України». Музей видає наук.- популяр. ж. «Юр'ївський літопис» (від 1996). У 1999 при музеї створ. обл. наук.-культур. центр «Єдність і злагода» у складі 14-ти нац.-культур. т-в Київ. обл. Директор музею Л. Діденко (від 1990).

Рекомендована література

1. Стародуб О. С. Л. Дроздов – фундатор Білоцерківського краєзнавчого музею // Проблеми збереження та відродження пам'яток історії та культури: Мат. наук.-практ. конференції, присвяч. 70-річчю Білоцерк. держ. краєзнав. музею. 25–27 травня 1994. Біла Церква, 1994;
2. Ярмола О. В. Культурні цінності, вилучені з фондів Білоцерківського краєзнавчого музею у 1930-ті роки // Там само;
3. Краєзнавчий музей – 75: Фотобуклет. Біла Церква, 1999.

В. А. Коломієць

Бібліографічний опис:

Білоцерківський краєзнавчий музей / В. А. Коломієць // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40915>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).